

Przewodnik

Do egzaminu z *Historii filozofii średniowiecznej*

*Kierunek Filozofia
semestr II*

opracował Artur Andrzejuk
(na prawach maszynopisu)

Katedra Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej

Warszawa 2012

Treści programowe

1. Geneza i źródła filozofii średniowiecznej
2. Jan Szkot Eriugena. Filozofia i teologia w X wieku
3. Spory filozoficzne w XI wieku: dialektycy i antydialektycy. Anzelm z Canterbury
4. Piotr Abelard. Spór o powszechniki.
5. Początki scholastyki. Filozofia XII wieku
6. Filozofia arabska i żydowska
7. Wczesna scholastyka
8. Powstanie uniwersytetów. Filozofia XIII wieku. Logicy połowy XIII w.
9. Szkoła Franciszkańska i Szkoła Dominikańska na Uniwersytecie Paryskim
10. Tomasz z Akwinu
11. Potępienia metafizyki. Spory filozoficzne po 1277 roku
12. Filozofia Jana Duns Szkota
13. Nominalizm XIV wieku
14. Via antiqua i via moderna. Zmierzch filozofii średniowiecznej.
15. Filozofia średniowieczna w Polsce.

Egzamin

Literatura obowiązkowa

(teksty lub fragmenty tekstów następujących autorów do przerobienia na ćwiczeniach)

Albert Wielki	Jan Burydan
Aleksander z Hales	Jan Duns Szkot
Algazel	Mistrz Eckhard
Anzelm z Canterbury	Mojżesz Majmonides
Awicenna	Piotr Abelard
Boecjusz z Dacji	<i>Potępienia metafizyki</i>
Bonawentura	Robert Grosseteste
Bonawentura	Roger Bacon
Eriugena	Ryszard ze Świętego Wiktora
Hugon od św. Wiktora	Tomasz z Akwinu
Idzi Rzymianin	Wilhelm Ockham
Izaak Israeli	

Podstawą egzaminu jest wykład oraz lektury (wskazane podręczniki).

- Andrzejuk A., *Małe vademecum tomizmu*, 1999. (dostęp: www.katedra.uksw.edu.pl)
- Böhner F., Gilson E., *Historia filozofii chrześcijańskiej*, tł. S.Stomma, 1962.
- Borawska T., Górski K., *Umysłowość średniowiecza*, 1993.
- Copleston F., *Historia filozofii*, t. 2, *Od Augustyna do Szkota*, 2000.
- Domański J., Ogonowski Z., Szczucki L., *Zarys dziejów filozofii w Polsce. Wieki XIII – XVII*, 1989.
- Evans G.R., *Filozofia i teologia w Średniowieczu*, tł. J.Kielbasa, 1996.
- Gilson E., *Jedność doświadczenia filozoficznego*, tł. Z.Wrzeszcz, 1968.
- Gilson E., *La philosophie au moyen âge* (t. 1-2), 1976.
- Gilson E., *Duch filozofii średniowiecznej*, tł. J.Rybałt, 1962.
- Gilson E., *Historia filozofii chrześcijańskiej w wiekach średnich*, tł. S. Zalewski, 1987.
- Gilson E., Tomizm. *Wprowadzenie do filozofii św. Tomasza z Akwinu*, tł. J.Rybałt, 1960.
- Goff J. le, *Inteligencja w wiekach średnich*, tł. E.Bąkowska, 1962.
- Heinzmann R., *Filozofia średniowiecza*, tł. z niem. P.Domański, 1999.
- Kuksewicz Z., *Zarys filozofii średniowiecznej* (t. 1-2), 1982.
- Legowicz J., (red.), *Historia filozofii średniowiecznej*, 1979.
- Legowicz J., *Historia filozofii średniowiecznej Europy zachodniej*, 1986.
- Palacz R., *Filozofia polska wieków średnich*, 1980.
- Pieper J., *Scholastyka. Postacie i zagadnienia filozofii średniowiecznej*, tł. T. Brzostowski, 2000.
- Plezia M., *Od Arystotelesa do „Złotej Legendy”*, 1958.
- Seńko W., *Jak rozumieć filozofię średniowieczną*, 2002.
- Steenberghen F. van, *Filozofia w XIII wieku*, tł. E. I. Zieliński, 2005.
- Swieżawski S., *Człowiek średniowieczny*, 1999.
- Swieżawski S., *Dzieje europejskiej filozofii klasycznej*, 2000.

Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest:

- 1) uzyskanie zaliczenia *ćwiczeń z historii filozofii średniowiecznej*;
- 2) uzyskanie zaliczenia wykładów na podstawie obecności.

Przebieg egzaminu

- a. Egzamin przeprowadza się w formie ustnej.
- b. W pierwszym rzędzie stawiane są pytania dotyczące filozofii Tomasza z Akwinu; ich zaliczenie jest *conditio sine qua non* całego egzaminu.
- c. Następne pytania dotyczą dziejów filozofii średniowiecznej (od filozofii na dworze Karolingów do Mikołaja z Kuzy). W ich wyniku ustala się, czy student opanował materiał dobrze (4), jedynie dostatecznie (3, 3+), czy niedostatecznie (2).
- d. Gdy materiał ten opanowany jest dobrze, wtedy stawiane są pytania przekrojowe (jedno lub dwa) i ustalana ostateczna ocena (5, 4+, 4).

Wykaz tez egzaminacyjnych

TOMASZ Z AKWINU

1. Biografia i bibliografia	8. Aniołowie
2. Pojęcie istnienia	9. Epistemologia
3. Pojęcie istoty	- poznanie zmysłowe
4. Istnienie Boga	- intelekt możnościowy
- „dowód” Tomasza	- intelekt czynny
- drogi Tomasza	10. Postępowanie
5. Istota Boga	11. Etyka
6. Stwarzanie	- władze
7. Człowiek	- sprawności
- struktura duszy ludzkiej	- cnoty
- struktura ciała człowieka	

ERUDYCJA

1. Geneza i źródła filozofii średniowiecznej.
2. Jan Szkot Eriugena. Filozofia i teologia w X wieku
3. Anzelm z Canterbury.
4. Piotr Abelard.
5. Początki scholastyki. Filozofia XII wieku
6. Filozofia arabska i żydowska.
7. Wczesna scholastyka

8. Powstanie uniwersytetów. Filozofia XIII wieku. Logicy połowy XIII w.
9. Szkoła Franciszkańska i Szkoła Dominikańska na Uniwersytecie Paryskim
10. Potępienia metafizyki.
11. Filozofia Jana Dunsza Szkota
12. Nominalizm XIV wieku
13. Via antiqua i via moderna. Zmierzch filozofii średniowiecznej.
14. Filozofia średniowieczna w Polsce.

SPORY

1. Dialektyków i antydialektyków
2. Powszechniki
3. Jedność intelektu
4. Forma substancjalna
5. Rozumienie istnienia
6. Via antiqua i via moderna

TEMATY PRZEKROJOWE

1. Istnienie
2. Wiara i wiedza
3. Pojęcia ogólne
4. Stwarzanie
5. Terminologia (esse, essentia, causa, principium, anima, materia)